

EUROOPA KOHTU OTSUS

18. oktoober 1979*

[...]

Kohtuasjas 125/78,

GEMA, Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte, asukoht Münchenis, Herzog-Wilhelm-Straße 29, esindaja: advokaat Ernest Arendt, Luxembourg, kelle büroos on tema kohtudokumentide kättetoimetamise aadress,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: selle õigusnõunik Erich Zimmerman, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, c/o selle õigusnõunik Mario Cervino, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

kostja,

keda toetasid

Compagnie luxembourgeoise de télédiffusion SA, asukoht Villa Louvigny, Parc Municipal, Luxembourg, esindaja: selle juhatuse esimees dr Gustave Graas, keda abistas professor Arved Deringer, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis c/o Jacques Loesch, 2 rue Goethe,

ja

Radio Music International Sarl, esindaja: selle juhatuse esimees dr Gustave Graas, keda abistas professor Arved Deringer, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress c/o Jacques Loesch,

menetlusse astujad,

mille esemeks on kostja tegevusetus seoses avaldusega, mille hageja esitas nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17 (EMÜ asutamislepingu artiklite 85 ja 86 esimene rakendusmäärus) (EÜT L 13, 21.2.1962, lk 204) artikli 3 lõike 2 punkti b alusel,

EUROOPA KOHUS,

*Kohtumenetluse keel: saksa.

koosseisus: president H. Kutscher, kodade esimehed A. O'Keefe ja A. Touffait, kohtunikud J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart ja G. Bosco,

kohtujurist: F. Capotori

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhjendused

1. Vaidlus käesolevas kohtuasjas sai alguse 23. juuli 1971. aasta kirjast, millega hageja GEMA (Saksa autoriõiguse ühing) pöördus vastavalt 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17/62 (EÜT 13, 21.2.1962, lk 204) artikli 3 lõike 2 punktile b komisjoni poole kaebusega, et komisjon tuvastaks EMÜ asutamislepingu artiklites 85 ja 86 sätestatud konkurentsieeskirjade rikkumised, mille on toime pannud Compagnie luxembourgeoise de télédiffusion (edaspidi "Luksemburgi raadio"), tema tütarettevõtja, äriühing Radio Music International (edaspidi "RMI"), mis mõlemad asuvad Luxembourgis, ja Radio Télé Music (edaspidi "RTM"), mis asub Berliin-Wilmersdorf'is.

2. Selle kaebuse järgi olevat Luksemburgi raadio sõlminud RMI vahendusel Saksamaa Liitvabariigis asuvate ja seal tegutsevate kergemuusika väljaandjatega lepingud, mille kohaselt sai RMI poole tema ja nimetatud väljaandjate ühiselt välja antud muusikateoste eest laekunud autoritasudest, vastutasuna nende palade korduva mängimise eest Luksemburgi raadio saksakeelses jaamas soodsatel eetriaegadel. Sellise käitumise tulemusena olevat Luksemburgi raadio kui GEMA liige saanud ülemäära suuri autoritasusid. Et hageja kui ainus autoriõiguste ühing Saksamaa Liitvabariigis peaks jaotama kõik saadavad autoritasud kindla jaotamisvalemi järgi, olevat eespool kirjeldatud käitumise tulemuseks teiste kergemuusika väljaandjate, kes on samuti hageja liikmed, ebasoodsasse olukorda asetamine.

3. Komisjon reageeris hageja kaebusele nii, et saatis kolmele eespool nimetatud äriühingule vastavalt määruse nr 17/62 artikli 19 lõikele 1 23. jaanuari 1974. aasta kirjaga vastuväiteteatise. 23. aprillil 1974 kuulas komisjon pooled ära, kuid ei teavitanud hagejat menetluse hilisemast kulust.

4. 31. jaanuari 1978. aasta kirjaga kutsus hageja komisjoni üles, et viimane teeks "asja uurimisel ametliku otsuse" kahe kuu jooksul, vastasel juhul esitab ta komisjoni peale vastavalt EMÜ asutamislepingu artiklile 175 tegevusetushagi.

5. Komisjon vastas 22. märtsi 1978. aasta kirjaga, milles ta leidis, et talle teatavaks saanud "kõige hilisemad tõendid" ei anna alust rahuldada hageja kaebust, milles sooviti, et komisjon tuvastaks, et Luksemburgi raadio ja teised eespool nimetatud ettevõtted kasutasid ära oma turgu valitsevat seisundit. Komisjoni arvates oli olukorra viimaseid arenguid arvestades kahtlane, kas on võimalik veenvalt tõestada, et Luksemburgi raadiol

on valitsev seisund ühisturu olulises osas ja et ta seda seisundit kuritarvitab. Olles seda arvamust üksikasjalikult põhjendanud, tegi komisjon kokkuvõtte, et otsus, mille kohaselt on tegemist EMÜ asutamislepingu artiklis 86 kirjeldatud olukorraga, ei oleks põhjendatud. Vastavalt komisjoni 25. juuli 1963. aasta määruse nr 99/63 artiklile 3, mis käsitleb nõukogu määruse nr 17 (EÜT 1963, lk 2268) artikli 19 lõigetes 1 ja 2 ette nähtud ärakuulamisi, andis ta hagejale võimaluse esitada oma võimalikud kommentaarid kahe kuu jooksul alates “käesoleva seisukoha” kättesaamisest.

6. Komisjon väljendas eespool nimetatud kirjas ka arvamust, et autoriõiguste kaitse ühingutel on teisi vahendeid, et kaitsta ennast konkurentsi kahjustamise eest, mis kaasneb mõningate ringhäälinguettevõtete tavaga mängida eetris eelistavalt neid kergemuusikapalasi, mille osa autoriõigusi kuulub neile. Selles osas tegi komisjon hagejale ettepaneku vestelda tema ametnikega. Vestluse käigus, mis toimus 14. aprillil 1978 ja milles käsitleti hageja sõnutsi kõiki punkte, mille komisjon oma 22. märtsi 1978. aasta kirjas tõstatas, esitas komisjon ettepanekuid, mis nägid ette eelkõige hageja põhikirja muutmist selliselt, et Luksemburgi raadio ei saaks kaasväljaandmisega tegeleda. 28. aprilli 1978. aasta faksiga teatas hageja siiski komisjonile, et peab viimase ettepanekuid vastuvõetamatuks.

7. 31. mail 1978 esitas hageja EMÜ asutamislepingu artikli 175 alusel hagi, et Euroopa Kohus tuvastaks komisjoni tegevusetuse õigusvastasuse ning teeks viimasele ettekirjutuse teha hageja kaebuse alusel 1971. aastal algatatud menetluses ametlik otsus või siis teavitada hagejat asja lõpetamisest määruse nr 99/63 artikli 6 alusel. Hageja sõnutsi ei täitnud komisjon talle 22. märtsil 1978 kirja saates määruse nr 17/62 artikli 3 lõikest 2 tulenevaid kohustusi, sest hagejal oli “õigus, et ... komisjon jätkaks Luksemburgi raadio vastu algatatud menetlust, tuvastaks toimepandud õigusrikkumise ja teeks korralduse võtta asjakohased meetmed selle lõpetamiseks”.

8. 17. jaanuari 1979. aasta määrusega andis Euroopa Kohus Luksemburgi raadiotele ja RMIle komisjoni seisukohtade toetamises loa menetlusse astumiseks.

9. 19. märtsil 1979 esitas hageja teise võimalusena täiendavad nõuded, taotledes, juhul, kui Euroopa Kohus leiab tegevusetushagi olevat vastuvõetamatu, EMÜ asutamislepingu artikli 173 teise lõigu alusel komisjoni 22. märtsi 1978. aasta kirjas sisalduva Luksemburgi raadio vastu algatatud menetluse mittejätkamise otsuse tühistamist.

Vastuvõetavus

10. Komisjon vaidlustas tegevusetushagi vastuvõetavuse põhjendusel, kuivõrd artikli 175 kohaldamise tingimused ei ole täidetud.

11. Märkides, et artikli 175 teise lõigu kohaselt on nõutav, et komisjon ei ole kahe kuu jooksul üleskutsesest alates oma “seisukohta määratlenud”, väidab komisjon, et antud juhul see nii ei ole, sest tema 22. märtsi 1978. aasta kiri on seisukohavõtt artikli 175 tähenduses. Selle väite vaidlustab omakorda hageja, öeldes esiteks, et 22. märtsi kiri on puhtalt esialgne, ning teiseks, et temal kui määruse nr 17/62 artikli 3 lõike 2 alusel avalduse esitanud eraisikul on õigus “otsusele” EMÜ asutamislepingu artikli 189 tähenduses. Komisjoni arvates ei kuuluvat hageja lisaks füüsiliste ja juriidiliste isikute

kategooriasse, kes võivad EMÜ asutamislepingu artikli 175 järgi pöörduda Euroopa Kohtu poole, võttes arvesse, et hageja nõutud otsuse adressaadiks ei oleks saanud olla tema ise, vaid ainult need ettevõtjad, kelle käitumine kaebusega vaidlustati.

12. Komisjon vaidlustab ka hageja alternatiivse taotluse vastuvõetavuse. Hageja on selle alternatiivse taotluse aluseks valinud kodukorra artikli 42 lõike 2, mille järgi menetluse käigus ei või esitada uusi väiteid, kui need väited ei tugine menetluse käigus ilmnunud faktilistele ja õiguslikele asjaoludele. Komisjoni sõnutsi ei esitata selles taotluses siiski uusi väiteid, vaid pigem uusi nõudeid. Igal juhul olevat taotlus vastuvõetamatu, sest see esitati pärast EMÜ asutamislepingu artikli 173 viimases lõigus kehtestatud tähtaja möödumist.

13. Niisiis tuleb arutada nii tegevusetushagi kui ja teise võimalusena esitatud taotluse vastuvõetavust.

A - Tegevusetushagi

14. Esiteks tuleb teha selgeks, kas 22. märtsi 1978. aasta kiri on “seisukoht” EMÜ asutamislepingu artikli 175 teise lõigu tähenduses. Selleks tuleb kõigepealt käsitleda komisjoni kohustusi EMÜ asutamislepingu artiklite 85 ja 86 võimalike rikkumiste tuvastamiseks määrusega nr 17/62 kehtestatud ja määrusega nr 99/63 täiendatud menetluses.

15. Määruse nr 17/62 artikkel 3 sätestab eelkõige järgmist:

“1. Kui komisjon taotluse põhjal või omal algatusel leiab, et tegemist on EMÜ asutamislepingu artikli 85 või 86 rikkumisega, võib ta otsusega nõuda vastavatelt ettevõtjatelt või ettevõtjate ühendustelt selliste rikkumiste lõpetamist.

2. Taotluse esitamise õigus on:

a) liikmesriikidel,

b) füüsilistel või juriidilistel isikutel, kellel on õigustatud huvi.”

16. Määruse nr 99/63 artikkel 6 sätestab:

“Kui komisjon, olles saanud määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 alusel esitatud avalduse, leiab, et olemasoleva teabe põhjal ei ole võimalik avaldust rahuldada, peab ta informeerima avalduse esitajaid selle põhjustest ja andma neile tähtaja võimalike kirjalike kommentaride esitamiseks”

17. Sellest järeldub, et määruse nr 99/63 artiklis osutatud teatise eesmärk on, nagu selgub väljendist “peab informeerima avalduse esitajaid selle põhjustest”, ainult tagada, et avalduse esitajat määruse nr 17/62 artikli 3 lõike 2 punkti b tähenduses teavitataks põhjustest, mille tõttu tegi komisjon otsuse, et uurimise käigus kogutus tõendid ei õigusta avalduse rahuldamist. Selle teatisega kaasneb asja lõpetamine, ilma, et see takistaks komisjonil siiski menetlust uuendada, kui ta seda vajalikuks peab, eelkõige juhul, kui

avalduse esitaja esitab selleks komisjoni antud tähtaja jooksul artikli 6 kohaselt uusi faktilisi või õiguslikke asjaolusid. Hageja väitega, et määruse nr 17/62 artikli 3 lõike 2 alusel esitatud avalduse autoril on õigus saada väidetava õiguserikkumise olemasolu küsimuses komisjonilt otsus EMÜ asutamislepingu artikli 189 tähenduses, ei saa nõustuda.

18. Lisaks ei saa isegi eeldusel, et niisugune teatis kujutab endast otsust EMÜ asutamislepingu artikli 189 tähenduses ning et selle peale saab EMÜ asutamislepingu artikli 173 kohaselt esitada hagi, veel järeldada, et avalduse esitajal määruse nr 17/62 artikli 3 lõike 2 tähenduses on õigus nõuda komisjonilt lõplikku otsust väidetava õiguserikkumise olemasolu või puudumise küsimuses. Nimelt ei saa komisjonil olla kohustust jätkata igal juhul menetlust kuni lõpliku otsuse tegemiseni. Hageja tõlgendus võtaks sisu määruse nr 17/62 artiklilt 3, mis annab komisjonile teatud tingimustel õiguse mitte kohustada asjaomaseid ettevõtteid otsusega täheldatud õiguserikkumisi lõpetama. Niisiis ei saa määruse artikliga 3 kehtestatud õiguserikkumise tuvastamise menetluse laadist tulenevalt nõustuda, et komisjonilt määruse artikli 3 lõike 2 punkti b alusel õiguserikkumise tuvastamist taotlenud füüsilisel või juriidilisel isikul oleks õigus nõuda lõplikku otsust menetluses, mille komisjon tema avalduse alusel algatas.

19. Mis puudutab 22. märtsi 1978. aasta kirja, siis tuleb tõdeda, et komisjon teavitas hagejat oma arvamusest, et otsus EMÜ asutamislepingu artiklis 86 kirjeldatud olukorra olemasolu kohta ei ole põhjendatud ning esitas seda arvamust põhjendavad faktilised asjaolud ja põhjused. Lisaks määras ta eespool nimetatud määruse nr 99/63 artikli 6 kohaselt ka kahekuulise tähtaja, et hageja saaks esitada oma võimalikud kirjalikud kommentaarid.

20. Sellest järeldub, et komisjon tegutses kooskõlas eespool toodud määruse nr 99/63 artikliga 6, teavitades hagejat menetluse tulemusest ja tema kaebuse põhjal algatatud menetluse lõpetamisest. Tuleb lisada, et kahest eraldi osast koosneva kirja sõnastusest selgub, et komisjoni ettepanek vestelda hagejaga ja arutada muid vaidlustatud käitumise tagajärgede likvideerimise võimalusi, tehti väljapool komisjoni poolt algse kaebuse põhjal konkurentsieeskirjade rikkumise osas alustatud menetlust. Vastupidiselt hageja väitele ei muuda see ettepanek kirja iseloomult esialgseks.

21. Eelnevatest kaalutlustest selgub, et vastates hageja 31. jaanuari 1978. aasta üleskutsekirjale oma 22. märtsi 1978. aasta kirjaga, mis vastas määruse nr 99/63 artiklis 6 sätestatud tingimustele, andis komisjon hagejale seisukoha EMÜ asutamislepingu artikli 175 teise lõigu tähenduses.

22. Sellest tuleneb antud juhul, et komisjon ei jätnud tegemata otsust hageja avalduse kohta ning artiklis 175 kirjeldatud tingimused ei ole täidetud.

23. Tegevusetushagi tuleb niisiis vastuvõetamatuks tunnistada.

B - Tühistamishagi

24. Nagu juba öeldud, esitas hageja 19. märtsil 1979 täiendavad nõuded, millega taotleb "komisjoni 22. märtsi 1978. aasta hagejale adresseeritud kirjas sisalduva Luksemburgi

raadio vastu algatatud menetluse mittejätkamise otsuse” tühistamist „(EMÜ asutamislepingu artikli 173 teine lõik)”. Oma taotluse põhjendamiseks kinnitab hageja, et see põhineb samadel asjaoludel, mille ta esitas juba tegevusetushagi puhul. Ta väidab lisaks, et tema taotlus olevat uus väide, mis põhineb õiguslikel asjaoludel, mis ilmsesid alles kirjaliku menetluse lõpus, ning see peaks järelikult olema kodukorra artikli 42 lõike 2 esimese lõigu järgi vastuvõetav.

25. Õiguslik asjaolu, millele hageja tugineb, olevat see, et hagejale edastati 20. veebruaril 1979. aastal Bundesgerichtshof'i 12. detsembril 1978. aastal otsuse põhjendused kohtuasjas hageja ning Luksemburgi raadio, RMI ja RTMi vahel, milles käsitleti samu asjaolusid, mis on komisjoni poolt nende äriühingute vastu algatatud menetluste aluseks. Nimetatud otsusest selgub, et Bundesgerichtshof leiab, et komisjon loobus selle menetluse jätkamisest. Hageja sõnutsi oli Bundesgerichtshof pidanud komisjoni 22. märtsi 1978. aasta kirja otsuseks, millega menetlus lõpetati. Alternatiivse tühistamistaotluse olevat hageja olevat esitanud juhuks, kui Euroopa Kohus seda arvamust jagab.

26. Kodukorra artikli 42 lõike 2 esimese lõigu kohaselt ei või menetluse käigus esitada uusi väiteid, kui need ei tugine menetluse käigus ilmnenuid faktilistele ja õiguslikele asjaoludele. See õigusnorm võimaldab niisiis hagejal erandkorras tugineda uutele väidetele hagiavalduses sõnastatud nõuete põhjendamisel. Sugugi ei näe see aga hagejale ette võimalust esitada uusi nõudeid või veelgi enam, muuta tegevusetushagi tühistamishagiks. Antud juhul põhinesid algse hagiavalduse nõuded EMÜ asutamislepingu artiklil 175, samal ajal kui täiendavas taotluses tuginetakse sellele, et on olemas artikli 173 alusel vaidlustav akt. Seega ei saa hageja tugineda eespool nimetatud õigusnormidele, et põhjendada komisjoni 22. märtsi 1978. aasta kirjas sisalduva otsuse tühistamise taotluse vastuvõetavust.

27. Seega tuleb teise võimalusena esitatud tühistamistaotlus kui vastuvõetamatu tagasi lükata.

Kohtukulud

28. Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud.

29. Et kohtuvaidluse kaotas hageja, tuleb kohtukulud jätta tema kanda, välja arvatud need, mille põhjustas Luksemburgi raadio ja RMI menetluse astumine ning mis jaotatakse kodukorra artikli 69 lõike 3 järgi selliselt, et hageja ja menetlusse astujate kulud jäävad nende endi kanda, kuna viimased kirjalikke ega suulisi märkusi ei esitanud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

otsustab:

1) tunnistada hagi vastuvõetamatuks;

2) mõista kohtukulud välja hagejalt, välja arvatud need, mille põhjustas menetlusse astumine ning mis jaotatakse selliselt, et hageja ja menetlusse astujate kulud jäävad nende endi kanda.

Kutscher

O'Keeffe

Touffait

Mertens de Wilmars

Pescatore

Mackenzie Stuart

Bosco

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 18. oktoobril 1979. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

H. Kutscher